

Дейвид Бениоф

ГРАДЪТ НА КРАДЦИТЕ

София, 2014

Преводът е направен по изданието:
DAVID BENIOFF
CITY OF THIEVES: A NOVEL
VIKING

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Copyright © David Benioff, 2008

© Богдан Русев, превод, 2014
© Издателство „Изток-Запад“, 2014

ISBN 978-619-152-544-7

**ДЕЙВИД
БЕНИОФ**

**ГРАДЪТ НА
КРАДЦИТЕ**

Превод от английски
Богдан Русев

На Аманда и Франки

*И ако падне целият Град, но избяга един-единствен човек,
той ще носи Града в себе си по пътищата на изгнанието;
сам той ще бъде Градът.*

Збигнев Херберт

*Шенк най-сетне разбра и започна да се смее по-силно. После
изведнъж попита съвсем сериозно:*

– Мислиш ли, че всички руснаци са хомосексуалисти?

– Когато войната свърши, ще разбереш – отговорих му аз.

Курцио Малапарте

ДЯДО МИ, МАЙСТОРЪТ НА ножа, беше убил двама германци, преди да навърши осемнайсет години. Не си спомням някой да ми е казал това – беше нещо, което просто знаех по същия начин, както знаех за различните екипи на „Янките“: раирани за домакински мачове и сиви за гостуване. Но все пак не бях роден с това знание. Кой ми беше казал? Не беше баща ми, който никога не споделяше никакви тайни, нито майка ми, която избягваше да говори за всякакви неприятни, кървави, болни и деформирани неща. Не беше и баба ми, която знаеше всички народни приказки от старата родина (повечето бяха ужасяващи: за деца, изядени от вълци или обезглавени от вещици), но никога не беше споменавала за войната пред мен. И със сигурност не беше самият ми дядо, усмихнатият пазител на най-ранните ми детски спомени – мълчаливият слаб мъж с черни очи, който ме държеше за ръка, докато пресичахме булеварда, седеше на пейката в парка и си четеше руски вестник, докато аз гонех гълъбите и тормозех мравките с някоя отчупена клонка.

Израснах на две пресечки от мястото, където живееше баба и дядо, така че ги виждах почти всеки ден. Двамата си имаха собствена малка застрахователна компания и работеха от тесния си апартамент с един общ коридор към всички стаи в квартала „Бей Ридж“ в Бруклин, а почти всичките им клиенти бяха други руски преселници. Баба ми постоянно говореше по телефона и продаваше застраховки. Никой не можеше да ѝ устои. Тя или очароваше клиентите, или ги сплашваше, но и в двата случая те си купуваха застраховки. Дядо ми седеше зад бюрото и се занимаваше с цялата бумажина. Когато бях малко момче, често сядах в скута му и зяпах чуканчето на левия му показалец, заоблено и гладко – двете фаланги на пръста му бяха отрязани толкова чисто, че все едно беше роден без тях. Ако беше лято и имаше мач на „Янките“, ние го слушахме по радиото (а след седемдесетия му рожден ден го гледахме на цветния телевизор, който ми купи баща ми).

Дядо ми така и не се научи да говори без руски акцент, нито веднъж не гласува на избори и не слушаше американска музика, но стана заклет почитател на „Янките“.

В края на деветдесетте години един застрахователен конгломерат отправи предложение да купи компанията на баба и дядо. Всички смятаха, че офертата е съвсем честна, така че баба ми поиска да я удвоят. Сигурно се е стигнало до голямо пазарене, но дори аз можех да кажа на конгломерата, че няма смисъл да се опитват да се пазарят с баба ми. В крайна сметка те ѝ дадоха това, което им поиска, и моите баба и дядо продадоха апартамента си и се преместиха да живеят в щата Флорида, както повелява американската традиция.

Купиха си една малка къща на брега – архитектурен шедьовър с плосък покрив, построен през 1949 г. от един архитект, който щеше да стане прочут, ако не се беше удавил през същата година. Сурова и величествена, от стомана и бетон, къщата е кацнала на една самотна скала с изглед към Мексиканския залив; не е точно това, което човек си представя, когато чуе за жилище на семейство пенсионери, но все пак те двамата не отидоха на юг, за да повяхнат и да умрат. През повечето дни дядо ми седи на компютъра си и играе шах по интернет със старите си приятели. Баба ми, която се отегчи от бездействието само няколко седмици след като се преместиха, си измисли работа като преподавател по руска литература в един малък колеж в Сарасота, където загорелите от слънцето студенти (поне единствения път, когато влязох в нейните часове) бяха в състояние на непрекъснат шок от нейните ругатни, тежкия ѝ сарказъм и способността ѝ да цитира Пушкин по памет.

Всеки ден баба и дядо вечерят на верандата на къщата си, като гледат тъмните води на залива, които стигат чак до Мексико. Спят на отворени прозорци, а нощните пеперуди се блъскат в мрежите. За разлика от други пенсионери в щата Флорида те не се тревожат за престъпността. Входната им врата обикновено е отключена и нямат аларма. Когато пътуват с колата, не си слагат предпазни колани; когато излизат на слънце, не се мажат с крем. И двамата смятат, че единствено Господ може да ги убие, а те не вярват дори в него.

Аз живея в Лос Анджелис и пиша филмови сценарии за супергерои мутанти. Преди две години ме помолиха да напиша автобиографично есе за едно специализирано издание за сценаристи и докато го пишех, изведнъж си дадох сметка, че съм живял невероятно

скучен живот. Не че се оплаквам. Въпреки че разказът за моето съществуване не е интересно четиво – училище, колеж, работа на парче, бакалавърска програма, друга работа на парче, магистърска програма, супергерои мутанти, – аз съм доволен от съществуването си. Но докато се борех с това есе, реших, че всъщност не искам да пиша за живота си, дори в рамките на петстотин думи. Исках да пиша за Ленинград.

Баба и дядо ме взеха от летището в Сарасота; аз се наведох да ги целуна, те вдигнаха очи към мен и се усмихнаха, както винаги леко учудени от присъствието на своя американски внук великан (с моя ръст от метър и осемдесет и седем аз наистина съм великан в сравнение с тях). По пътя към къщата спряхме на местния рибен пазар, за да купим едно току-що уловено помпано; дядо ми го изпече на скарата, без да добавя нищо друго освен масло, сол и прясно изцеден лимон. Както всяко друго нещо, което приготвяше, и това изглеждаше невероятно лесно за готвене, отне му десет минути и беше по-вкусно от всичко, което бях ял през последната година в Лос Анджелис. Баба ми не готви; тя е прочута в нашето семейство с упорития си отказ да приготви нещо по-сложно от купа с овесени ядки.

След вечеря баба ми запали цигара, а дядо ми напълни три чаши с домашна водка с касис. Слушахме хора на цикадите и щурците, гледахме черния залив и прогонвахме от време на време някой комар.

– Донесох диктофон. Мислех си, че можем да поговорим за войната.

Стори ми се, че забелязах как баба ми подигравателно завърта очи, тръскайки цигарата си върху тревата.

– Какво?

– Ти си на четирийсет години. Сега ли се сети да питаш?

– На трийсет и четири съм – казах аз.

Погледнах към дядо и той ми се усмихна.

– Какъв е проблемът? Да не сте били нацисти? Да не криете нацисткото си минало?

– Не – отговори той, като продължи да се усмихва. – Не бяхме нацисти.

– Наистина ли си мислехте, че съм на четирийсет години?

– Трийсет и четири, четирийсет – каза баба и изсумтя.

Този звук винаги беше придружаван от пренебрежително махване с ръка, все едно искаше да прогони тази глупост.

– На кого му пука? – продължи тя. – Трябва да се ожениш. Да си намериш съпруга.

– Говориш точно като всяка друга баба във Флорида.

– Ха – каза тя малко обидена.

– Просто искам да знам какво е било. Какво ужасно има в това?

Тя кимна на дядо ми, като ме посочи с горящия връх на цигарата си.

– Искал да знае какво е било.

– Скъпа – каза дядо.

Не каза нищо друго, но баба ми кимна и изгаси цигарата си в стъклената маса.

– Прав си – каза ми тя. – Ако искаш да пишеш за войната, значи за това трябва да пишеш.

Баба ми се изправи, целуна ме по главата, целуна дядо ми по устните и отнесе чиниите в къщата. В продължение на няколко минути седяхме мълчаливо и слушахме приборя. Той отново напълни чашите ни – беше доволен, че съм изпил моята.

– Имаш ли си приятелка?

– Аха.

– Онази, актрисата?

– Аха.

– Тя ми харесва.

– Да, знам.

– Прилича на руския – каза той. – С тези очи... Ако искаш да говорим за Ленинград, ще говорим за Ленинград.

– Не искам да говорим. Искам ти да говориш.

– Добре де, аз ще говоря. Утре?

Дядо ми удържа на думата си. През цялата следваща седмица двамата седяхме на бетонната веранда и аз записвах историите му. Няколко часа всяка сутрин, после почивка за обяд и още малко следобед – дядо ми, който не обичаше да казва повече от две последователни изречения в смесена компания (тоест в присъствието на всеки друг освен на жена си), пълнеше касета след касета с думите си. Думите се оказаха твърде много за една книга – истината може би действително е по-интересна от измислицата, но освен това има нужда от по-добър редактор. За пръв път през живота си чух дядо да ругае и да говори откровено за секс. Разказваше ми за детството

си, за войната и за това как беше пристигнал в Америка. Но най-вече говореше за една седмица през 1942 година – първата седмица на тази година, през която се беше запознал с баба ми, беше срещнал най-добрия си приятел и беше убил двама германци.

Когато дядо ми свърши с историите, аз продължих да го разпитвам за различни подробности – имена, места, какво е било времето в точно определени дни. Той ме търпя известно време, но най-сетне се наведе напред и натисна бутона „Стоп“ на моя диктофон.

– Беше отдавна – каза ми той. – Не си спомням с какво съм бил облечен. Не си спомням дали е било слънчево.

– Просто искам да напиша всичко както трябва.

– Няма да можеш.

– Това е твоята история. Не искам да я разваля.

– Дейвид...

– Все още има някои неща, които не разбирам...

– Дейвид – каза той. – Ти си писател. Измисли си го.